

Asia: VN/1014/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomi-Seura ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta.

Suomi-Seura ry pitää hallituksen esityksen yleisiä tavoitteita kannatettavina.

Kielitutkintojen uudistus tulee toteuttaa tavalla, joka huomioi ulkosuomalaisten erityistarpeet. Ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten kannalta on tärkeää, että kielitutkintojärjestelmä on jatkossa joustavampi, saavutettavampi ja kohtuuhintaisempi sekä mahdollistaa nykyistä huomattavasti kattavammin myös ulkomailla järjestettävät koetilaisuudet.

Muuttoliikkeen seurauksena maailmalla on yhä kasvava määrä Suomen kansalaisia, joiden äidinkieli tai koulukieli on jokin muu kuin suomi tai ruotsi. Heidän on pystyttävä osoittamaan kielitaitonsa esimerkiksi hakiessaan Suomesta opiskelu- ja työpaikkaa tai paluumuuttotilanteissa kielitaitoa edellyttäviä oikeuksia ja etuuksia varten. Esityksessä muun muassa viitataan hallitusohjelman linjaukseen, jonka mukaan työmarkkinatuen saamiseen voidaan jatkossa liittää kielitaitoon perustuva lisä, ns. kielilisiä.

Esityksessä säädetään, että Opetushallitus voi sopia tutkintojen järjestämisestä sellaisten toimijoiden kanssa, joilla on riittävä asiantuntemus ja edellytykset tutkinnon järjestämiseen. Lisäksi laki korostaa, että tutkintotilaisuuksia tulee olla tarjolla alueellisesti riittävästi ja riittävän usein.

Tällä hetkellä ainoa yleisen kielitutkinnon järjestämisaika Suomen ulkopuolella on Tallinnan yliopisto. Tiedossamme on, että Singaporessa on toteutettu pilotti, jossa YKI-koe järjestettiin Suomen suurlähetystön tiloissa. Aiemmin yksittäisiä YKI-kokeita on järjestetty myös Lontoossa ja Düsseldorfissa.

Kielitutkintojen suorittajamääriä odotetaan moninkertaistuvan ja siksi suoritushmahdollisuuksia on pystyttävä tarjoamaan huomattavasti nykyistä enemmän.

Esityksessä todetaan, että kielitutkintojen digitalisointia on suunniteltu jo pitkään ja että osia prosesseista on jo sähköistetty. Tällä hetkellä digitalisointi käsittää kielitutkintoihin ilmoittautumisen ja tutkintomaksun maksamisen. Nykytilanteessa keskeiset tutkintoprosessin osat, mukaan lukien itse kielitesti ja tutkintotodistukset, ovat edelleen paperisia. Testin paperipohjaisuus ja siihen liittyvä logistiikka on yksi merkittävä syy siihen, että tutkintotodistuksen saaminen kestää tällä hetkellä useita kuukausia.

Suomi-Seura ry kannattaa kielitutkintoprosessien digitalisoinnin edistämistä. Erityisesti ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten ja muiden tutkinnon suorittajien yhdenvertaisuuden näkökulmasta digitaalinen suoritushmahdollisuus voisi tulevaisuudessa merkittävästi parantaa tutkintojen saavutettavuutta ja nopeuttaa tutkintotodistusten saamista.

Esityksessä mainitaan, että valtionhallinnon erinomaista suomen tai ruotsin kielitaitoa osoittava tutkinto on mahdollista suorittaa tietyin edellytyksin maksutta. Esityksen mukaan käytäntö jatkuisi myös uuden lainsäädännön voimassa ollessa. Suomi-Seura ry pitää tätä muutosta erittäin kannatettavana, sillä kielitutkinnon maksuttomuus on merkittävä tuki myös ulkomailla asuville Suomen kansalaisille ja muille kohderyhmille, jotka tarvitsevat virallisen todistuksen erinomaisesta kielitaidostaan esimerkiksi työhakemusten yhteydessä.

Esityksessä säädetään mahdollisuudesta osoittaa vaadittu kielitaito ilman kielitutkinnon suorittamista. Opetushallitus voisi jatkossa antaa todistuksen suomen tai ruotsin kielen erinomaisesta taidosta henkilölle, joka hyväksyttävän selvityksen perusteella on aiemmalla toiminnallaan osoittanut vaadittavaa kielitaitoa. Lisäksi Opetushallitus voisi päättää ulkomailla suoritettujen kieliopintojen rinnastamisesta yleisiin kielitutkintoihin. Esityksen perusteluissa todetaan, että tämä on aiemmin liittynyt valtionhallinnon kielitutkintoihin, mutta jatkossa rinnastaminen koskisi yleisiä kielitutkintoja. Yksityiskohdista todetaan säädettävän myöhemmin asetuksella. Suomi-Seura ry pitää kannatettavana, että ulkomailla suoritettujen suomen ja ruotsin kieliopintojen rinnastaminen mahdollistetaan, mutta korostaa tarvetta selkeille ja yhdenvertaisille kriteereille sekä läpinäkyvälle menettelylle.

Strandberg Tina
Suomi-Seura ry